

Summary

The paper presents the first report on the occurrence of *Holway mucida* in the Mazovia region. We provide data on two sites of this fungus that have been found in recent years in Warsaw, in two nature reserves – “Las im. Króla Jana Sobieskiego” and “Skarpa Ursynowska”. Also, we present some basic data about the species morphology, habitat preferences and distribution in Poland and in the world.

Adresy autorów:

Andrzej Szczepkowski
Zakład Mikologii i Fitopatologii Leśnej
Katedra Ochrony Lasu i Ekologii
Wydział Leśny, SGGW w Warszawie
ul. Nowoursynowska 159, 02-776 Warszawa
e-mail: andrzej_szczepkowski@sggw.pl

Łukasz Skomorucha
e-mail: lukasz_skomorucha@wp.pl

Mateusz Bocian, Patrycja Radke

NOWE STANOWISKO ŁOPATNICY ŻÓŁTAWEJ *SPATHULARIA FLAVIDA* NA POJEZIERZU LITEWSKIM

New stand of *Spathularia flavida* in the Lithuanian Lake District

Spośród 12 gatunków zaliczanych przez Kirka et al. (2008) do rodzaju *Spathularia* Pers. (*Ascomycota*, *Rhytismatales*, *Cudoniaceae*), tylko jeden łopatinica żółtawa *Spathularia flavida* Pers. był dotychczas stwierdzony w Polsce (Chmiel 2006, Kujawa et al. 2018). Notowany jest nie tylko na siedliskach naturalnych, lecz także antropogenicznych (Bocian 2017, Kujawa 2005, Kujawa i Gierczyk 2011, 2012, 2013, 2016). W Polsce znane jest około 40 stanowisk *Spathularia flavida* i skupiają się głównie w północnej i południowo-wschodniej części kraju (Chmiel 2006, Kujawa 2018, Kujawa i Gierczyk 2016, Kujawa et al. 2018). W obrębie swego zasięgu występuje zarówno na niżu, jak i w górach, najczęściej w towarzystwie drzew iglastych, np. *Larix decidua* Mill., *Picea abies* (L.) H. Karst. i *Abies alba* Mill., rzadziej drzew liściastych, np. *Fagus sylvatica* L. Owocniki rosną zwykle w skupiskach różnej wielkości. Rzadziej spotykane są pojedynczo i wówczas mogą być niedostrzegane, mimo jaskrawej barwy, gdyż większa część trzonu jest zagłębiona w ściółce (Breitenbach i Kränzlin 1991, Hansen i Knudsen 2001). W niektórych krajach uznawana jest za gatunek zagrożony. W Wielkiej Brytanii i Bułgarii posiada kategorię NT – bliski zagrożenia (Evans et al. 2006, Goysheva et al. 2006), w Macedonii kategorię VU – narażone (Karadelev 2012), natomiast na Słowacji i w Polsce została zaklasyfikowana do jednej z najwyższych kategorii zagrożenia, odpowiednio EN i E – zagrożone (Lizoń 2001, Wojewoda i Ławrynowicz 2006).

Ryc. 1. Lokalizacja nowego stanowiska łopatkicy żółtawej na Pojezierzu Litewskim.
 Fig. 1. Location of a new stand of *Spathularia flavida* in the Lithuanian Lake District.

Fot. 1. Owocniki łopatkicy żółtawej *Spathularia flavida* (fot. Z. Sotek).
 Photo 1. Fruitbodies of *Spathularia flavida* (photo by Z. Sotek).

Przynależność taksonomiczną znalezionych owocników określono na podstawie cech budowy morfologicznej oraz elementów budowy mikroskopowej owocników. Pomiarów zarodników i worków dokonano na preparatach wykonanych z okazów zielnikowych rehydrowanych, a następnie pociętych na fragmenty (jako medium podczas obserwacji posłużyła woda). Oznaczenia dokonano wykorzystując klucze i atlasy Breitenbacha i Kränzlina (1991) oraz Hansen i Knudsen (2001). Materiał zielnikowy został złożony w Herbarium Stetinensis (SZUB-F0000041). Nazewnictwo gatunku przyjęto za Index Fungorum (2018).

Nowe stanowisko łopatkicy żółtawej na Pojezierzu Litewskim (Fot. 1.) odnaleziono zostało 1 września we wsi Barcie, zlokalizowanej około 2 km na wschód od miejscowości Dubeninki w powiecie gołdapskim. Stanowisko znajduje się na terenie gospodarstwa agroturystycznego, położonego około 50 m na południowy-zachód od północnego krańca jeziora Przerosł (Ryc 1). Owocniki w liczbie 15 rosły pod świerkami *Picea abies* wśród mchów brodawkowca czystego *Pseudoscleropodium purum* (Hedw.) M. Fleisch. ex Broth. i drabika drzewkowatego *Climacium dendroides* (Hedw.) F. Weber & D. Mohr. Najbliższe stanowisko łopatkicy żółtawej w tej części Polski, stwierdzono na Pojezierzu Mrągowskim, w nadleśnictwie Strzałowo, w miejscowości Krutyń (Kompleks Wypoczynkowo-Konferencyjny) w 1997 roku (Fiedorowicz 2005).

Nowo odkryte stanowisko łopatkicy żółtawej jest najbardziej wysuniętym na północny wschód spośród dotychczas znanych w Polsce.

Podziękowania

Serdecznie dziękujemy Panu dr Grzegorzowi Fiedorowiczowi za udostępnienie danych dotyczących stanowiska *Spathularia flavida* na Pojezierzu Mrągowskim.

LITERATURA

- BOCIAN M. 2017. Nowe stanowisko łopatkicy żółtawej *Spathularia flavida* na Pomorzu Zachodnim. *Chrońmy Przyr. Ojcz.* 73, 6: 493-496.
- BREITENBACH J., KRÄNZLIN F. 1991. *Fungi of Switzerland. Vol 1. Ascomycetes* - Verlag Mykologia, Luzerne.
- CHMIEL M.A. 2006. Checklist of Polish larger Ascomycetes. In: MIREK Z. (Ed.). *Biodiversity of Poland. Vol. 8.* W. Szafer Institute of Botany, Polish Academy of Science, Kraków.
- EVANS S.E., HENRICI A., ING B. 2006. Preliminary Assessment: The Red Data List of Threatened British Fungi. Dostęp 30.09.2018. [http://www.fieldmycology.net/Download/RDL_of_Threatened_British_Fungi.pdf].
- FIEDOROWICZ G. 2005. Udział macromycetes w wybranych zbiorowiskach leśnych Mazurskiego Parku Krajobrazowego. Rozprawa doktorska, UWM w Olsztynie. Maszynopis.
- GYOSHEVA M.M., DENCHEV C.M., DIMITROVA G.M., ASSYOV B., PETROVA R.D., STOICHEV G.T. 2006. Red List of fungi in Bulgaria. *Mycologia Balcanica* 3: 81-87.
- HANSEN L., KNUDSEN H. 2000. *Nordic Macromycetes. Vol. 1, Ascomycetes*, Nordsvamp, Copenhagen.
- INDEX FUNGORUM. 2018. Dostęp 30.09.2018. [<http://www.indexfungorum.org/names/NamesRecord.asp?RecordID=194814>].
- KARADELEV M. 2012. Red List of Fungi and Important Fungal Areas in Fyr of Macedonia. Dostęp 30.09.2018. [<http://www.rufford.org/files/Red%20List%20Macedonian%20Fungi.pdf>].
- KIRK P.M., CANNON P.F., MINTER D.W., STALPERS J.A. 2008. *Ainsworth & Bisby's Dictionary of the Fungi*. 10thedn. CSIRO Publishing, CAB International, Wallingford.
- KUJAWA A. 2005. „Rejestr gatunków grzybów chronionych i zagrożonych” – nowa forma gromadzenia danych mikologicznych pochodzących od amatorów. Podsumowanie roku 2005. *Przegl. Przyr.* 16, 3-4: 17-52.
- KUJAWA A. 2018. Grzyby makroskopijne Polski w literaturze mykologicznej. In: SNOWARSKI M. *Atlas grzybów Polski*. Dostęp 12.01.2019. [<http://www.grzyby.pl/grzyby-makroskopijne-Polski-w-literaturze-mikologicznej.html>].

- KUJAWA A., GIERCZYK B. 2011. Rejestr gatunków grzybów chronionych i zagrożonych w Polsce. Część IV. Wykaz gatunków przyjętych do rejestru w roku 2008. Przegl. Przyr. 22, 1: 17-83.
- KUJAWA A., GIERCZYK B. 2012. Rejestr gatunków grzybów chronionych i zagrożonych w Polsce. Część VI. Wykaz gatunków przyjętych do rejestru w roku 2010. Przegl. Przyr. 23, 2: 3-59.
- KUJAWA A., GIERCZYK B. 2013. Rejestr gatunków grzybów chronionych i zagrożonych w Polsce. Część VII. Wykaz gatunków przyjętych do rejestru w roku 2011. Przegl. Przyr. 24, 2: 3-44.
- KUJAWA A., GIERCZYK B. 2016. Rejestr gatunków grzybów chronionych i zagrożonych w Polsce. Część IX. Wykaz gatunków przyjętych do rejestru w roku 2013. Przegl. Przyr. 27, 3: 3-55.
- KUJAWA A., GIERCZYK B., ŚLUSARCZYK T. 2018. Rejestr gatunków grzybów chronionych i zagrożonych. In: SNOWARSKI M. Atlas grzybów Polski. Dostęp 30.09.2018. [<http://www.grzyby.pl/rejestr-grzybow-chronionych-i-zagrozonych.htm>].
- LIZON P. 2001 Redlist of Slovak fungi. Dostęp 30.09.2018. [<http://www.wsl.ch/eccf/Slovakia.pdf>].
- SCHILLING A. 2017. Ergänzungen Pilzkartierung 2000 Online. Dostęp 30.09.2018. [<http://brd.pilzkartierung.de/>].
- WOJEWODA W. (Ed.). 2000. Atlas of the geographical distribution of fungi in Poland. Vol. 1. W. Szafer Institute of Botany, Polish Academy of Sciences, Kraków.
- WOJEWODA W., ŁAWRYNOWICZ M. 2006. Red list of the macrofungi in Poland. In: MIREK Z., ZARZYCKI K., WOJEWODA W., SZELĄG Z. (Eds.). Red list of plant and fungi in Poland. W. Szafer Institute of Botany, Polish Academy of Sciences, Kraków: 53-70.

Summary

Spathularia flavida Pers. is a rare species belonging to Ascomycota. On the Red list of macrofungi in Poland has the status of endangered species (category E). In September 2018, in Barcie (Dubeninki municipality, Gołdap province), located in the Lithuanian Lake District, new stand of *Spathularia flavida* was found. This is the most north east reaching stand among the previously known in Poland. The fruitbodies of the *S. flavida* grew under *Picea abies* 50 m to the south-west of the northern end of the Przerośl Lake.

Adres autora:

Mateusz Bocian, Patrycja Radke
Katedra Botaniki i Ochrony Przyrody, Centrum Biologii Molekularnej i Biotechnologii,
Uniwersytet Szczeciński, ul. Felczaka 3c, 71-412 Szczecin
email: docnbiol@gmail.com

Łukasz Ławicki, Dominik Marchowski

ROZSZERZANIE ZASIĘGU POPULACJI KOTEWKI ORZECHA WODNEGO *TRAPA NATANS* W DOLINIE DOLNEJ ODRY

Extending of the range of the population of the Water Caltrop *Trapa natans* in the Lower Odra River Valley

W 2017 roku odkryto obfitą populację kotewki orzecha wodnego *Trapa natans* w ramionach Odry pod Szczecinem (woj. zachodniopomorskie), co oznaczało ponowne zasiedlenie północnej Polski po ustąpieniu stąd tego gatunku przed około 90 laty (Ławicki et al. 2017).